

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ	
Αριθμ. Πρωτ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	10795
Ημερομ. Καταθέσεως	20.5.13

**Προς τους κ.κ. Υπουργούς Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας,
Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων και Οικονομικών**

**ΘΕΜΑ: "ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ
ΣΥΝΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΕΥΡΩ / ΕΛΒΕΤΙΚΟΥ
ΦΡΑΓΚΟΥ (EURO/CHF)".**

Η ελκυστικότητα της πρότασης όπως εμφανίζονταν στους δανειολήπτες από τις τράπεζες που προέτρεπαν για στεγαστικό δάνειο με επιτόκιο libor ελβετικού φράγκου, στηρίζονταν στην παραδοχή ότι η συναλλαγματική ισοτιμία των δύο νομισμάτων είναι σχετικά σταθερή τα δύο τελευταία χρόνια, μειώνοντας περαιτέρω το ρίσκο ότι, το όφελος που θα αποκομίσει κάποιος από το χαμηλό επιτόκιο θα εξανεμιστεί στο μέλλον από μια πιθανή αλλαγή της συναλλαγματικής ισοτιμίας σε βάρος του ευρώ. Ως πλεονεκτήματα του προϊόντος οι τράπεζες εμφάνιζαν τη δυνατότητα μετατροπής του, χωρίς σοβαρό κόστος, στο βαθμό που ως προϊόν κυμαινόμενου επιτοκίου, μπορεί να ζητηθεί η μετατροπή του χωρίς ποινές και προσαυξήσεις. Ο δανειολήπτης έπρεπε να γνωρίζει ότι κάθε μήνα, η δόση που θα καταβάλει στην τράπεζα, θα επιβαρύνεται με κόστος μετατροπής, αφού ενώ θα πληρώνει σε ευρώ, η τράπεζα θα μετατρέπει το ποσό αυτό σε ελβετικά φράγκα. Σε αυτό ακριβώς το σημείο, ολοκληρώνονταν η «ενημέρωση» που παρείχαν οι τράπεζες στους δανειολήπτες. Τα αποτελέσματα είναι σήμερα γνωστά...

Το παρακάτω παράδειγμα είναι χαρακτηριστικό:

Στα τέλη του 2007 που η ισοτιμία ευρώ-ελβετικού φράγκου ήταν στο 1,65, ο καταναλωτής δανείστηκε 100.000 ευρώ -δηλαδή 165.000 chf- με διάρκεια 25 χρόνια και επιτόκιο 2%. Η δόση που πλήρωνε ήταν 699 ελβετικά φράγκα ή 424 ευρώ το μήνα. Σήμερα ο καταναλωτής αυτός έχει πληρώσει περί τις 40 δόσεις στο στεγαστικό του και το αρχικό κεφάλαιο από τα 165.000 ελβετικά έχει μειωθεί στα 147.000 ελβετικά. Αν η ισοτιμία είχε διατηρηθεί στο 1,65 το υπόλοιπο οφειλής του στην τράπεζα θα ήταν 89.370 ευρώ. Όμως με την ισοτιμία στο 1,31 ο καταναλωτής οφείλει στην τράπεζα 112.566 ευρώ (δηλαδή 12.500 ευρώ περισσότερα από αυτά που δανείστηκε, παρά το γεγονός ότι έχει μέχρι σήμερα καταβάλει 40 δόσεις). Επίσης, η δόση του δανείου αυξήθηκε από τα 424 ευρώ στα 533 ευρώ το μήνα, δηλαδή πληρώνει 109 ευρώ περισσότερα το μήνα.

Να αναφερθεί, ότι περίπου 65.000 δανειολήπτες έχουν δανειστεί σε Ελβετικό φράγκο, αριθμός που αντιστοιχεί στο 10% του χαρτοφυλακίου στεγαστικής πίστης των τραπεζών, δηλαδή σε δάνεια ύψους 8 δισ. ευρώ.

Επειδή, τα στεγαστικά δάνεια σε Ελβετικό φράγκο ουδεμία ομοιότητα έχουν με τα παραδοσιακά προϊόντα δανείων στεγαστικής πίστης.

Επειδή, πρόκειται για **ΡΙΨΟΚΙΝΔΥΝΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΥΨΗΛΟΥ ΡΙΣΚΟΥ** και, ειδικότερα, για σύνθετα προϊόντα που παρέχουν δικαίωμα αγοράς ή πώλησης μεταβιβάσιμων κινητών αξιών με ρευστά διαθέσιμα, προσδιοριζόμενο κατ' αναφορά προς κινητές αξίες και ειδικότερα νομίσματα.

Επειδή, το σημαντικότερο που οι δανειολήπτες έπρεπε να σταθμίσουν, ήταν ο μεγάλος κίνδυνος που αναλάμβαναν έναντι μιας μελλοντικής ΣΟΒΑΡΗΣ μεταβολής της ισοτιμίας EURO/CHF και ο τρόπος που αυτό θα μπορούσε να επιδράσει στην αποπληρωμή των δανείων.

Επειδή, η πληροφόρηση αυτή, έπρεπε να είναι επαρκής και εξειδικευμένη, προκειμένου οι δανειολήπτες να είναι σε θέση να λαμβάνουν εμπεριστατωμένες και συνετές αποφάσεις, έπρεπε δε να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις μεθόδους **ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ** του συναλλαγματικού κινδύνου, που έχει ως στόχο μεγαλύτερο μετριασμό των κινδύνων.

Επειδή, η ειδική πληροφόρηση και ιδίως οι τρόποι αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου από τη μεταβολή της ισοτιμίας EURO/CHF, που μπορεί να λαμβάνουν διαφορετικές μορφές, θα είχε ως αποτέλεσμα την επίγνωση του κινδύνου που θα ωθούσε τους δανειολήπτες σε **ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ** του συναλλαγματικού κινδύνου, δηλαδή **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ** έναντι της μεταβλητότητας του Ελβετικού φράγκου.

Ερωτάσθε:

1. Αποδεικνύεται ότι οι τράπεζες έχουν αντισταθμίσει **ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ** τον κίνδυνο από την διακύμανση της ισοτιμίας EURO/CHF στον οποίο εκτέθηκαν για τα δάνεια σε Ελβετικά φράγκα που χορήγησαν στους καταναλωτές;
2. Χρησιμοποιούν οι Τράπεζες παράγωγα μέσα σαν μέρος της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με σκοπό την διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από διακυμάνσεις συναλλαγματικών ισοτιμιών EURO/CHF;
3. Εφαρμόζουν αντιστάθμιση εύλογης αξίας για τον κίνδυνο από τη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας EURO/CHF, με βάση το κριτήριο αυτής (αντιστάθμισης) ως «**άκρως αποτελεσματική ως προς το συμψηφισμό των κινδύνων**» όπως ορίζεται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (ΔΛΠ) υπ' αριθμ. 39;

4. Τα κριτήρια που ακολουθούν, είναι αυτά που προβλέπονται σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (ΔΛΠ) υπ' αριθμ. 39 και που οι τράπεζες εφαρμόζουν προκειμένου να καταχωρήσουν ένα παράγωγο χρηματοπιστωτικό μέσο ως κατεχόμενο για σκοπούς άκρως αποτελεσματικής αντιστάθμισης, ως προς το **συμψηφισμό των κινδύνων** από τη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας EURO/CHF;
5. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων (ΥΔΚ) και η Επιτροπή Ελέγχου Κινδύνων (ΕΕΚ), που έχει συσταθεί στο πνεύμα της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, είναι οι αρμόδιοι σε κάθε τράπεζα φορείς έκφρασης του πλαισίου διαχείρισης των συναλλαγματικών κινδύνων, που επιβλέπουν και ελέγχουν την ορθή εφαρμογή και τη λειτουργικότητα των πολιτικών διαχείρισης των κινδύνων από τη διακύμανση της ισοτιμίας EURO/CHF και παρακολουθούν την εξέλιξη των κινδύνων αυτών, σύμφωνα με τα θεσπισμένα από το ΔΛΠ υπ' αρ. 39 όρια;
6. Αν προκύπτει, εν τέλει, από τις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις των τραπεζών, η **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ** αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου από την διακύμανση της ισοτιμίας EURO/CHF, στον οποίο οι τράπεζες εκτέθηκαν για τα δάνεια σε Ελβετικά φράγκα που χορήγησαν στους καταναλωτές [βλ ενδεικτικά κεφάλαιο υπό στοιχείο λ (σελ 12) με τίτλο «Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση» της ετήσιας Οικονομικής Κατάστασης της Millennium του έτους 2008 και σελ 33 της Έκθεσης, όπου παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την έκθεση της τράπεζας σε συναλλαγματικό κίνδυνο σε Ελβετικά φράγκα, κεφάλαιο υπό στοιχείο 2.4 (σελ 13) με τίτλο «Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα» της ετήσιας Οικονομικής Κατάστασης έτους 2010 της Τράπεζας Πειραιώς και σελίδα 60 του

κεφαλαίου 2.7 της ετησίας Οικονομικής Έκθεσης χρήσεως του έτους 2010 της Εθνικής Τράπεζας (ΕΤΕ) με τίτλο «Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης»].

7. Είχαν οι τράπεζες υποχρέωση ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ να ενημερώσουν τους δανειολήπτες για ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ, που θα μπορούσαν να τους θωρακίσουν πλήρως από τον συναλλαγματικό κίνδυνο, άλλως, να μειώσουν σημαντικά τους κινδύνους που σχετίζονται με τη θέση τους εκπεφρασμένη σε Ελβετικό φράγκο (τόσο σε επίπεδο δόσης όσο και άληκτου κεφαλαίου);
8. Τηρήθηκε η διάταξη της παρ. β της ΠΔ/ΤΕ υπ' αριθμ. 2501/31.3.2002 (ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ) με την οποία ορίζεται, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν κατ' ελάχιστο να παρέχουν ορισμένες πληροφορίες, ώστε οι συναλλασσόμενοι με αυτά να σχηματίζουν πριν τη σύναψη της κάθε σύμβασης σαφή εικόνα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και προϊόντα, όταν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο εξατομικευμένης διαπραγμάτευσης;
9. Τηρηθήκαν τα προβλεπόμενα στις παρ. 2 στοιχ. x και χ' που ορίζουν ότι «Ειδικά για τις χορηγήσεις (δάνεια) θα πρέπει οι υποψήφιοι πελάτες να ενημερώνονται σχετικά με τον κίνδυνο από ενδεχόμενη διακόμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην περίπτωση δανείων σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος (παρ. 2 στοιχ. χ') και για τη δυνατότητα και το κόστος χρησιμοποίησης τεχνικών κάλυψης του κινδύνου από την ενδεχόμενη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας ή και των επιτοκίων (παρ. 2 στοιχ. χ'*)>>;
10. Υπάρχει σκοπιμότητα από την παράλειψη ενημέρωσης των δανειοληπτών για τις μεθόδους ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (που θα μπορούσαν να τους θωρακίσουν πλήρως από τον συναλλαγματικό κίνδυνο που ανέλαβαν), λαμβανομένου υπόψη, ότι οι τράπεζες έχουν αποδεδειγμένα αντισταθμίσει (και μάλιστα ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ) το δικό τους συναλλαγματικό κίνδυνο;

11. Καρπώνονται σήμερα οι τράπεζες τη διαφορά της ισοτιμίας μεταξύ της ισοτιμίας που «κλείδωσαν» με χρηματοπιστωτικά παράγωγα (1,60 περίπου) και της ισοτιμίας που σήμερα οι δανειολήπτες υποχρεώνονται να αποπληρώνουν τα δάνειά τους (1,20 περίπου);
12. Όταν το 2007 οι τράπεζες ξεκίνησαν να χορηγούν δάνεια σε CHF, υπήρχαν σαφείς ενδείξεις για την στροφή των επενδυτών προς τα ασφαλή λιμάνια του χρυσού και του Ελβετικού φράγκου, άρα και την ραγδαία υποτίμηση του Ευρώ σε σχέση με το Ελβετικό φράγκο;
Ήταν οι ενδείξεις αυτές σε γνώση των τραπεζών;
13. Το έτος 2007 έλαβε χώρα συμπληρωματική ανάλυση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΤΕ), για την εκτίμηση της ζημιάς που ενδέχεται να υποστεί η τράπεζα σε ακραίες (τότε) καταστάσεις, οι οποίες ενδεχομένως να προκαλούσαν στην ΕΤΕ ιδιαίτερα υψηλές ζημιές;
14. Τα σενάρια αυτά περί ακραίων (τότε) καταστάσεων που η τράπεζα εφάρμοζε, **ΒΑΣΙΣΤΗΚΑΝ ΣΕ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ (ΔΝΤ)** και αφορούσαν στις τρεις βασικές κατηγορίες κινδύνου του χαρτοφυλακίου της ΕΤΕ (επιτοκιακού, μετοχικού και συναλλαγματικού);
15. Αν το σενάριο του συναλλαγματικού κινδύνου, όπως αποδείχθηκε το 2007 από το ΔΝΤ, προέβλεπε την υποτίμηση του Ευρώ κατά 30% (βλ. Ετήσια Οικονομική Έκθεση του έτους 2007 της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, κεφ. 5 , σελ 80-83, δημοσιευμένη στη

διεύθυνση http://dl.dropbox.com/u/49558777/CHF/antistathmisi_sinal_kindinou_ETE/etisia_ekthesi_2007_BLOGSPOT.pdf).

16. Γνωρίζει ο αρμόδιος Υπουργός την ύπαρξη σε ορισμένες συμβάσεις (ETE και Millenium) του σκανδαλώδους όρου, με τον οποίο ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ πληρωμή των δόσεων σε Ελβετικά φράγκα;
17. Γνωρίζει ο Υπουργός την ύπαρξη όρου, σύμφωνα με τον οποίο *«Ειδικά για τα οφειλόμενα σε ελβετικά φράγκα ποσά η τράπεζα χρεώνει το λογαριασμό με το ισότιμο τους σε ευρώ (Euro) εφαρμόζοντας για την μετατροπή των ελβετικών φράγκων (CHF) σε ευρώ (Euro) την τιμή πώλησης Ελβετικών φράγκων (CHF) που ισχύει την ημερομηνία καταβολής της εκάστοτε οφειλής σύμφωνα με το ημερήσιο δελτίο συναλλάγματος της Τράπεζας.»*;
18. Ο όρος αυτός επιτρέπει την πρωτοφανή πρακτική που συνίσταται:
 - α) στην ΑΡΝΗΣΗ ορισμένων τραπεζών να δεχτούν την πληρωμή της δόσης με απευθείας καταβολή Ελβετικών φράγκων (CHF) και
 - β) στην ΑΠΑΙΤΗΣΗ καταβολής σε Ελβετικά φράγκα (CHF), κατόπιν όμως μετατροπής τους από EURO που θα κάνουν ΜΟΝΟ ΟΙ ΙΔΙΕΣ και ΜΟΝΟ την ημερομηνία πληρωμής της δόσης;
19. Είναι ο όρος αυτός άκυρος για το λόγο ότι δανειολήπτες ΕΛΒΕΤΙΚΑ ΦΡΑΓΚΑ ΔΑΝΕΙΣΤΗΚΑΝ, ΕΛΒΕΤΙΚΑ ΦΡΑΓΚΑ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΚΑΙ ΣΕ ΕΛΒΕΤΙΚΑ ΦΡΑΓΚΑ πιθανόν ΝΑ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ ΝΑ ΠΛΗΡΩΣΟΥΝ, δίχως να ενδιαφέρει νομικά για την λειτουργία της σύμβασης, αν αυτά (CHF) τα λαμβάνουν απευθείας ως εισόδημα από εξαγωγική δραστηριότητα στην Ελβετία ή αν τα αγοράζουν κατά την ελεύθερη κρίση τους από άλλη τράπεζα σε πιο συμφέρουσα τιμή (φυσική αντιστάθμιση συναλλαγματικού κινδύνου);

20. Αν α) από την ΑΡΝΗΣΗ των παραπάνω τραπεζών να δεχτούν την καταβολή της δόσης με ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ κατάθεση Ελβετικών φράγκων (τα οποία αγόρασαν από άλλη τράπεζα σε πιο συμφέρουσα τιμή) και β) την αξίωση για καταβολή της δόσης σε Ελβετικά φράγκα κατόπιν όμως μετατροπής από EURO σε CHF που θα γίνει ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ (με την ισοτιμία που ισχύει την ημερομηνία καταβολής της εκάστου δόσης), προκύπτει ότι οι τράπεζες καρπώνονται ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΑΘΕ ΔΟΣΗΣ, τη διαφορά μεταξύ της ισοτιμίας που οι καταναλωτές υποχρεώνονται να αποπληρώσουν τις δόσεις (1,20 περίπου σήμερα) και της ισοτιμίας που οι τράπεζες ΑΣΦΑΛΙΣΑΝ με πιστωτικά παράγωγα κατά το χρόνο εκταμίευσης των δανείων (1,60 περίπου).
21. Τηρήθηκε η από το άρθρο 49 του Ν 3371/2005 υποχρέωση πιστοποίησης επιπέδου «B1» που αποδεικνύει την επαγγελματική επάρκεια τραπεζικών υπαλλήλων που παρέχουν υπηρεσίες σε τίτλους της χρηματαγοράς όπως οι κινητές αξίες σε νομίσματα; Ειδικότερα, οι υπάλληλοι λιανικής τραπεζικής (!) στους οποίους είχε ανατεθεί η «ενημέρωση» των δανειοληπτών σχετικά με τους κινδύνους που ενέχουν τα δάνεια σε CHF, διέθεταν κατά τα έτη 2006-2008 που τα εν λόγω δάνεια χορηγούνταν συστηματικά, πιστοποιητικό «B1» επαγγελματικής επάρκειας που χορηγείται από την Τράπεζα της Ελλάδος; (Να σημειωθεί πάντως, ότι από τους Κατάλογους Επιτυχόντων Πιστοποίησης B1, όπως αυτοί δημοσιεύεται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΤτΕ, προκύπτει ότι **κανένας σχεδόν υπάλληλος ΔΕΝ διέθετε την επίμαχη περίοδο πιστοποιητικό B1**).
22. Χορηγούσαν τα δάνεια αυτά όλες οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα ή μόνο οι συστημικές τράπεζες;

23. Έχουν τα δάνεια αυτά κριθεί σε άλλες χώρες παράνομα;

Αθήνα, 16/05/2013

Ο Ερωτών Βουλευτής

Βασίλειος Καπερνάρος